

„Szövetséget kötök veletek...”

A Szeniorok és Tiszteletbeli Tagok Tanácsának áprilisi rendezvényén prof. dr. Faragó Sándor akadémikus tartott előadást „Szövetséget kötök veletek ... és minden élőlényvel, amely veletek van: a madarakkal, a háziállatokkal, s az összes mezei vaddal” címmel.

A professzor az Őszövetség Teremtés könyvéből származó idézettel kezdte előadását csakúgy, mint az akadémiai székfoglalóját az elmúlt év novemberében. Bemutatta az ember, a természet és az állatvilág közötti többoldalú szövetség fejlődését, a felelős és szerető uralkodás lényegét, egymásrautaltságuk üzenetét.

Áttekintette a régi vadászati módokat az őskortól a középkorig, a sörétes puská 16. századi megjelenéséig, melyekre egyaránt volt jellemző, hogy egyszerű eszköztárral legfeljebb agárral, kutya segítségével történt meg a természethasználat, amely nem okozott különösebb gondot a természetben és az állatvilágban.

A lovaskatonaság megjelenése és fegyvertára már alkalmas volt az öldöklésre, amely tulajdonképpen a háborúra történő felkészülés is volt. Amíg az ember az ún. kisszerszámos eszközeivel vette ki a javakat a természetből, addig annak fenntartható hasznosításáról beszélhetünk.

A madarak vadászatára használt puskák megjelenésével megkezdődött az állatvilág kiélése. Ekkortól már tetten érhető a felelőtlenség, a rekordhajhászás, de megjelent a felelősség, a védelem és a tenyésztés is.

A vadállomány változása hazánkban pontosan követhető *Bedő Albert* és *Keleti Károly* 1879-ben indult országos és megyei részletes vadászati terítékstatisztikái alapján.

A vizsgált terítékadatokból a nagyvadállomány drámai növekedése, az apróvad és vízivad hasonlóan drámai csökkenése látható. Természetszerűleg adódik a kérdés, hogy mi okozhatta mindezt?

Alapvetően Magyarország vegetációjának és vízrajzának változása a magyarázat. A mezőgazdasági területnyerő erdőirtások, a lecsapolások a mezei területek arányát növelték, ami az apróvadállomány tényeresét jelentette.

Az utóbbi 100 évben azonban jelentősen csökkent a szántóterület, a gyepterület, nőtt a beépített területek

Prof. dr. Faragó Sándor okl. erdőmérnök, vadbiológus, egyetemi tanár, a MTA levelező tagja

aránya, ami visszavetette az apróvadlétszámot. A mezei élőhelyek vesztesége 1,5 millió hektár. Nőtt az erdőterület, ez viszont a nagyvadlétszámot futtatta fel.

Faragó professzor ebben a helyzetben fogalmazta meg a személyes kutatási célját:

- a mezei szárnyasvad állományának fenntartható természetközeli gazdálkodással történő növelése, monitoring alapú tartamossággal;
- a vízivad fajok és közösségek ökológiai alapú védelmének és kezelésének lehetséges módjai;
- a vadgazdálkodás és természetvédelem kapcsolatrendszerének elemző értékelése.

Kutatási filozófiája volt a tartamos monitoringok működtetése, a fenntartható, természetközeli gazdálkodás preferálása, az alkalmazott kutatások erősítése és a kutatási eredmények nemzetközi kontextusba helyezése.

Részletesen ismertette az általa 1974-től folytatott tűzokkutatási eredményeket. Kidolgozta az agrár-környezetváltásra alapuló habitatváltás teóriáját, a tűzok kíméleti terület létesítésének ökológiai alapjait, amely 1992-től a Mo-son Projectben megvalósításra is került.

Az apróvadkutatásokat illetően bemutatta a 30 éve működtetett Lajta Projectet, ami az apróvad fenntartásának lehetőségeit vizsgálja agrárkörnyezetben. Kidolgozta a mezei életterek apróvad központú ökológiai fejlesztésének ökológiai alapjait, sikeresen megvalósította a Magyar Fogolyvédelmi programot.

Összességében kijelenthető, hogy a mezei apróvad gazdálkodás kulcskérdése a bölcs gazdálkodás folyamatos, hatékony folytatása.

Végezetül a vonuló vízivad populációk kutatási eredményeit ismertette. A Magyar Vízivad Monitoring keretében 1996-tól 23 megfigyelési körzetben 78 fajra kiterjedő vizsgálat folyik. Meghatározták a nemzetközi jelentőségű vizes területeket, a vízivad kíméleti területek rendszerét. Megállapították 42 faj élőhely-preferenciáit, illetve az élőhelyenkénti fajpreferenciákat. A vízivadközösségeket klaszter és főkoordináta elemzés segítségével osztályozták.

Az igen szuggesztív előadást követően a vitában a szeniorok a madárinfluenza-vírus gyakoriságáról kérdezték az előadót, aki válaszában kifejtette, hogy ez mindig is volt, csak a terjedésének körülményei alakultak kedvezőbbben. Ezt követően a résztvevők saját tapasztalataikkal egészítették ki a hallottakat.

Összeállította: **dr. Szabó Sándor**
elnök, OEE SZTT
Fotó: **Tarjáni Antal**

